

چالش‌های حقوق بشری در جهان امروز: بحران بدهی، تحریم‌ها و مجازات اعدام در پنجاه و هشتمین نشست

شورای حقوق بشر سازمان ملل

مقدمه

پنجاه و هشتمین نشست شورای حقوق بشر سازمان ملل در سال ۲۰۲۵ در حالی برگزار شد که جهان با چالش‌های گسترده‌ای از جمله بحران‌های اقتصادی، تحریم‌ها، افزایش نقض حقوق بشر، و تهدیدات علیه حقوق زنان روبرو است. این نشست فرصتی برای رهبران جهانی بود تا در مورد تأثیرات بحران‌های بین‌المللی بر وضعیت حقوق بشر بحث کنند. از بدهی‌های ناعادلانه‌ای که کشورهای در حال توسعه را در چرخه‌ای از فقر نگه می‌دارد تا تحریم‌های یکجانبه‌ای که اقتصاد کشورها را فلج می‌کند و روند فزاینده اجرای مجازات اعدام، تمامی این مسائل در دستور کار قرار گرفتند. در این گزارش، سخنرانی‌های کلیدی ارائه‌شده توسط مقامات عالی رتبه مختلف از جمله آنتونیو گوترش، یورگ لایبر، فیلیمن یانگ، ولکر ترک، ایگناسیو کاسی و سیدعباس عراقچی خلاصه شده و مهم‌ترین نکات مطرح‌شده بررسی می‌شود.

سخنرانی برنندز کیریس، دستیار دبیرکل سازمان ملل

بدهی‌های بین‌المللی و بحران حقوق بشر جهانی

در نشست جانبی شورای حقوق بشر سازمان ملل، در تاریخ ۲۵ فوریه ۲۰۲۵ برنندز کیریس، دستیار دبیرکل سازمان ملل، از وضعیت بحرانی بدهی‌های بین‌المللی و تأثیر آن بر بحران حقوق بشر جهانی سخن گفت. او با اشاره به شرایط دشوار کشورهای در حال توسعه و جزایر کوچک در حال توسعه، تأکید کرد که معماری فعلی بدهی‌های بین‌المللی، نه تنها ناعادلانه است، بلکه به تشدید نابرابری‌ها و فقر کمک می‌کند و مشکلاتی جدی برای حقوق بشر جهانی ایجاد کرده است. او با اشاره به بدهی‌های سنگین و نرخ بهره‌های بالای کشورها، توضیح داد که کشورهای فقیرتر جهان که منابع زیادی دارند، مجبورند منابع حیاتی خود را از بخش‌های مهمی مانند سلامت و آموزش به سمت پرداخت بدهی‌ها هدایت کنند. این شرایط، نقض حقوق انسانی مردم این کشورها به‌ویژه در زمینه‌های اجتماعی و اقتصادی است. کشورهای کم‌درآمد و جزایر کوچک در حال توسعه، که به‌ویژه تحت تأثیر تغییرات اقلیمی قرار دارند، بار بدهی‌های سنگین را بر دوش می‌کشند. برنندز کیریس به مثالی از جزایر باهاما اشاره کرد که پس از طوفان "دوریان"، بیش از یک چهارم تولید ناخالص داخلی خود را از دست دادند، اما همچنان باید بدهی‌های مربوط به این بحران‌ها را بازپرداخت کنند، در حالی که نمی‌توانند منابع لازم برای بازسازی زیرساخت‌های اساسی را تأمین کنند.

با این حال، برنندز کیریس از راه‌کارهایی چون مبادرت به ابتکار "بریجتاون" و دستور کار آنتیگوا و باربودا برای جزایر کوچک که پیشنهادهایی جهت بهبود معماری بدهی جهانی دارند، حمایت کرد. این طرح‌ها به‌ویژه بر نیازهای فوری برای سازگاری با تغییرات اقلیمی، آسیب‌پذیری اقتصادی و بار بدهی تأکید دارند. در ادامه، برنندز کیریس پیشنهاد کرد که در کنفرانس "فوروم بین‌المللی تأمین مالی برای

توسعه (FFD4)"، لازم است بررسی معماری بدهی جهانی، با توجه به حقوق بشر و حق توسعه پیش برود و کاهش بدهی برای کشورهای فقیر و آسیب پذیر از نظر اقلیمی فوری باشد. ابزارهای حقوق بشری مانند ارزیابی اثرات حقوق بشر بر وام ها و شرایط آنها می تواند به کشورهای قرض گیرنده کمک کند تا فضای مالی لازم برای تحقق حقوقی همچون سلامت، آموزش و حمایت اجتماعی را حفظ کنند و در عین حال از بار بدهی ها کاسته شود. او تأکید کرد که اگرچه کشورهای در حال توسعه باید منابع موجود را به حداکثر برسانند، اما نیاز به تزریق منابع مالی جدید، از جمله تأمین مالی بدون بدهی برای مقابله با تغییرات اقلیمی، برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار ضروری است. در نهایت، برنزد کیریس از جامعه جهانی خواست که مسئولیت مشترک خود را در کمک به کشورهایی که در بحران بدهی دست و پا می زنند، بپذیرد و سیستم بدهی عادلانه تر و پیش بینی پذیرتری ایجاد کند که در آن هیچ کس از این فرآیند عقب نماند.

سخنرانی آلنا دوهان

اصول راهنما در زمینه تحریم ها، کسب و کار و حقوق بشر

آلنا دوهان، گزارشگر ویژه سازمان ملل در زمینه تدابیر قهری یکجانبه، در تاریخ ۲۵ فوریه ۲۰۲۵ از انتشار نسخه نهایی اصول راهنما در زمینه تحریم ها، کسب و کار و حقوق بشر و توضیحات مربوط به آن خبر داد. این اصول راهنما با هدف بررسی چالش های پیچیده ناشی از اجرای تحریم های شورای امنیت سازمان ملل، استفاده از تحریم های یکجانبه توسط دولت ها و سازمان های منطقه ای، و همچنین روش های مختلف اجرای تحریم ها و انطباق بیش از حد آن ها تدوین شده است. دوهان تأکید کرد که این اصول و توضیحات آن نشان می دهند که چگونه استانداردهای حقوقی بین المللی موجود باید در چارچوب تحریم ها به کار گرفته شوند. او همچنین افزود که این اصول به دولت ها یادآوری می کند که باید به تعهدات خود برای رعایت حقوق بشر بین المللی عمل کنند و از آن ها خواسته می شود تا از طریق تدابیر اداری و قضائی، اطمینان حاصل کنند که کسب و کارها تحت حوزه قضائی آن ها، که در زمینه تحریم ها فعالیت می کنند، حقوق بشر را نقض نمی کنند، حتی اگر این فعالیت ها به صورت فرامرزی باشد. فرآیند تهیه این اصول و توضیحات آن، که دو سال به طول انجامید، از سال ۲۰۲۲ آغاز شد و از حمایت و مشارکت فعال دولت ها، نهادهای سازمان ملل، سازمان های مدنی، کسب و کارها، متخصصان حقوقی و دانشگاهیان برخوردار بود.

این دو سند حاصل مشاوره ها و نشست های تخصصی متعدد بود که به ویژه در کنفرانس بین المللی تحریم ها، کسب و کار و حقوق بشر در تاریخ ۲۱ و ۲۲ نوامبر ۲۰۲۴ به اوج خود رسید. دوهان تأکید کرد که اصول راهنما قوانین جدیدی ایجاد نمی کنند و هدف آن ها صرفاً توضیح نحوه اعمال اصول حقوقی موجود در زمینه تحریم ها توسط دولت ها، سازمان های بین المللی و سایر بازیگران مرتبط است. وی همچنین افزود که دولت ها، سازمان های بین المللی و کسب و کارها دعوت می شوند تا این اصول راهنما و توضیحات مربوطه را در برنامه ها و فعالیت های خود مورد استفاده قرار دهند و همیشه این فعالیت ها را بر اساس حقوق بشر بین المللی پایه گذاری کنند و به کاهش تأثیرات

منفی تحریم‌های یکجانبه کمک کنند. انتشار این اصول راهنما گامی مهم در راستای تأکید بر مسئولیت دولت‌ها و کسب‌وکارها برای رعایت حقوق بشر در زمینه تحریم‌ها و اثرات آن‌ها بر زندگی انسان‌ها است.^۲

۵۵ اظهارات ولکر ترک کمیسر عالی حقوق بشر در پنل بحث و گفتگوی مقامات عالی‌رتبه در مورد مجازات اعدام

در پنل بحث و گفتگوی مقامات عالی‌رتبه درباره مجازات اعدام در تاریخ ۲۵ فوریه ۲۰۲۵، ولکر ترک، کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل، از افزایش جهانی اعدام‌ها و تأثیرات منفی این مجازات بر حقوق بشر سخن گفت. او اظهار داشت که مجازات اعدام باید در قرن بیست و یکم هیچ جایی نداشته باشد و با کرامت انسانی و حق زندگی مغایر است. وی به افزایش ۳۱ درصدی اعدام‌ها در سال ۲۰۲۳ نسبت به سال ۲۰۲۲ اشاره کرد و افزود که این تعداد به ۱،۱۵۳ اعدام در ۱۶ کشور رسید که بالاترین آمار در هشت سال گذشته بود. او همچنین به افزایش اعدام‌ها به ویژه در کشورهای ایران، عربستان سعودی، سومالی و ایالات متحده اشاره کرد و خواستار تغییر سیاست‌ها در چین شد، کشوری که اطلاعات شفاف و آمار دقیقی از مجازات اعدام منتشر نمی‌کند. ترک تأکید کرد که بیش از ۴۰ درصد از اعدام‌ها به اتهامات مربوط به مواد مخدر انجام می‌شود، که طبق استانداردهای حقوق بشر بین‌المللی، به عنوان «جدی‌ترین جرایم» طبقه‌بندی نمی‌شود. تحقیقات نشان داده‌اند که استفاده از مجازات اعدام می‌تواند منجر به اعدام افراد بی‌گناه شود. او همچنین نگرانی خود را درباره ابعاد جنسیتی مجازات اعدام ابراز کرد و اشاره کرد که بسیاری از دولت‌ها عوامل کاهش‌دهنده مبتنی بر جنسیت، مانند تاریخچه خشونت و آسیب‌های مبتنی بر جنسیت در صدور حکم اعدام برای زنان را نادیده می‌گیرند. علاوه بر این ترک به پیشرفت‌های جهانی در جهت لغو مجازات اعدام اشاره کرد و افزود که ۱۱۳ کشور به طور کامل مجازات اعدام را لغو کرده‌اند. کشورهای آفریقایی به ویژه زیمبابوه به این جنبش پیوسته‌اند و سایر کشورها مانند غنا، مالزی، پاکستان و زامبیا گام‌های مهمی در جهت لغو این مجازات برداشته‌اند. همچنین، تعداد کشورهای عضو مجمع عمومی سازمان ملل که از قطعنامه سالانه ممنوعیت مجازات اعدام حمایت می‌کنند به رکورد ۱۲۹ کشور در دسامبر ۲۰۲۴ رسید.

ترک تأکید کرد که دولت‌ها باید برای جلوگیری از اعمال اعدام به طور دلخواه و بدون اثبات قطعی جرم افراد، اقدامات ضروری انجام دهند. او همچنین خواستار آن شد که مراجع قضائی در کشورهایی که هنوز مجازات اعدام را اجرا می‌کنند، از اختیار خود برای جایگزینی مجازات اعدام با مجازات‌های دیگر استفاده کنند. در نهایت، او از اعضای دستگاه قضائی خواست که در جهت لغو عملی مجازات اعدام تلاش بیشتری کنند و از اختیار خود برای صدور احکام زندان به جای اعدام استفاده نمایند. ولکر ترک در پایان سخنرانی خود به نقل از وکیل فرانسوی، رابرت بادینتر، که عمر خود را صرف لغو مجازات اعدام در فرانسه کرد، گفت: «ما این را رد می‌کنیم زیرا برای ما ضدعدالت است. این عدالت نیست، بلکه ترس و احساسات است که بر عقل و انسانیت غلبه می‌کند.» او یادآوری کرد که مجازات

^۲<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2025/02/un-expert-launches-guiding-principles-sanctions-business-and-human-rights>

اعدام نه تنها کمکی به قربانیان نمی‌کند بلکه به صورت سیستماتیک موجب نقض حقوق بشر و اشتباهات قضائی می‌شود که ممکن است به اعدام بی‌گناهی منجر شود.^۲

۵۵ اظهارات ولکر ترک، کمیسر عالی حقوق بشر در مورد اعلامیه پکن

باید از میراث اعلامیه پکن حفاظت کنیم

در نشست پنجاه و هشتمین شورای حقوق بشر سازمان ملل، ولکر ترک، کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل، در تاریخ ۲۴ فوریه ۲۰۲۵ در بحثی درباره گنجاندن برابری جنسیتی، به اهمیت اعلامیه پکن و پلتفرم اقدام و همچنین تهدیدات جدیدی که حقوق زنان و برابری جنسیتی را به چالش کشیده است، اشاره کرد. ترک با تأکید بر اهمیت اعلامیه پکن که ۳۰ سال پیش تصویب شد، گفت: «این اعلامیه نقطه عطفی در تاریخ حقوق زنان و برابری جنسیتی بود» و افزود که این سند با حمایت جنبش‌های فمینیستی و سازمان‌های حقوق زنان به پیشرفت‌های بزرگی منجر شده است. او به افزایش چشمگیر تعداد زنان در پارلمان‌ها، تصویب قوانین ضد خشونت خانگی در بیش از ۱۶۰ کشور و افزایش میزان ثبت‌نام دختران در مدارس اشاره کرد. با این حال، کمیسر عالی حقوق بشر هشدار داد که امروزه با واکنش‌های ضد حقوق زنان مواجه هستیم که به ویژه بر حقوق جنسی و تولیدمثل تأثیر منفی گذاشته است. او تأکید کرد که خشونت علیه زنان، که به شکل گسترده‌ای در خیابان‌ها، خانه‌ها و حتی در دنیای آنلاین ادامه دارد، همچنان یکی از بزرگترین مشکلات جهان است. وی افزود که «هر ساعت شش زن یا دختر توسط شریک زندگی یا عضو خانواده‌اش کشته می‌شود»، و این آمار احتمالاً بالاتر از ارقام واقعی است.

ترک به افزایش خشونت جنسی در جنگ‌ها و افزایش شدید قتل‌های زنان در درگیری‌ها اشاره کرد و از اینکه برخی اظهارات ضد زن در شبکه‌های اجتماعی مورد تحسین قرار می‌گیرند، ابراز نگرانی کرد. وی افزود: «حقوق زنان در سراسر جهان نادیده گرفته می‌شود» و هیچ کشوری به برابری جنسیتی کامل دست نیافته است. کمیسر عالی حقوق بشر تأکید کرد که پیشرفت در عرصه‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی تنها زمانی ممکن است که زنان به طور کامل مشارکت و رهبری کنند. او از ضرورت توجه به نقش زنان در بحران‌های اقلیمی، دیپلماسی و رشد اقتصادی سخن گفت و اشاره کرد که برابری جنسیتی می‌تواند به رشد اقتصادی جهانی ۷ تریلیون دلار کمک کند. وی در نهایت خواستار توجه دولت‌ها و جوامع به حقوق زنان و حفاظت از میراث اعلامیه پکن شد و گفت: «باید با هم برای از بین بردن سیستم‌های پدرسالارانه گام برداریم.» کمیسر عالی حقوق بشر اظهار داشت که «حقوق زنان و برابری جنسیتی باید غیرقابل مذاکره باشد»، و تعهدات بین‌المللی در این زمینه باید به طور جدی در دستور کار دولتها و جوامع قرار گیرد.^۳

^۲<https://www.ohchr.org/en/statements-and-speeches/2025/02/hc-turk-remarks-biennial-high-level-panel-discussion-death-penalty>

^۳<https://www.ohchr.org/en/statements-and-speeches/2025/02/hc-turk-we-must-rally-protect-legacy-beijing-declaration>

- ۵۵** اظهارات ولکر ترک، کمیسر عالی حقوق بشر در افتتاحیه پنجاه و هشتمین نشست شورای حقوق بشر سازمان ملل در افتتاحیه پنجاه و هشتمین نشست شورای حقوق بشر سازمان ملل، ولکر ترک، کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل، سخنرانی مهمی ایراد کرد و بر چالش‌های بزرگ حقوق بشر در سطح جهانی تأکید نمود.
۱. **حقوق بشر و چالش‌های جهانی:** ترک در ابتدای سخنرانی خود به تغییرات **تکنونیک**ی در سیستم بین‌المللی اشاره کرد و گفت که در حال حاضر **چارچوب حقوق بشر** که در طول دهه‌ها به سختی ساخته شده، تحت **فشارهای بی‌سابقه‌ای** قرار دارد. وی در خصوص **جنگ‌ها و بحران‌ها** در جهان، به ویژه در **اوکراین، غزه و سایر مناطق بحران‌زده** مانند **سودان و افغانستان** صحبت کرد و بر لزوم **مسئولیت‌پذیری، عدالت و حفظ حقوق بشر** برای دستیابی به راه‌حل‌های پایدار تأکید کرد.
۲. **نقض حقوق بشر در جنگ‌ها:** ترک همچنین به وضعیت حقوق بشر در مناطق جنگی و تأثیر **فن‌آوری‌های دیجیتال** در **نظارت و اطلاعات غلط** اشاره کرد و گفت که این فناوری‌ها به طور فزاینده‌ای برای سرکوب حقوق بشر استفاده می‌شود.
۳. **دیکتاتوری و تهدید حقوق بشر:** وی هشدار داد که **افزایش قدرت دیکتاتورها و رژیم‌های خودکامه** تهدیدی جدی برای **اجماع جهانی حقوق بشر** است و در بسیاری از کشورها شاهد تلاش برای **نقض و تحریف حقوق بشر** هستیم.
۴. **نیاز به یک چشم‌انداز جدید:** ترک بر لزوم داشتن **یک چشم‌انداز جایگزین** تأکید کرد که بر اساس **واقعیت‌ها، قانون و همدردی** بنا شده باشد. او افزود که **حقوق بشر** باید برای همه افراد در سراسر جهان حفظ شود.
۵. **همدردی و اهمیت حقوق بشر:** وی همچنین بر اهمیت **همدردی** در حقوق بشر تأکید کرد و گفت که **حقوق بشر** باید فراتر از نظریه‌های فکری باشد و به **دستورات قلبی و انسانی** برای تحقق برابری و عدالت تبدیل شود.
۶. **حمایت از نهادهای حقوق بشر و فعالان:** ترک در پایان سخنرانی خود از کشورهای عضو خواست تا از **نهادهای و فعالان حقوق بشر** حمایت کنند و یادآوری کرد که **حقوق بشر برای همه انسان‌ها** است و تنها از طریق **همکاری جهانی و حمایت مستمر** می‌توانیم به **آینده‌ای بهتر** دست یابیم.

خلاصه‌ای از مطالب و سخنرانی‌های مربوط به حقوق بشر، وضعیت جهانی و ضرورت اقدام‌های فوری

سخنرانی یورگ لاور، رئیس شورای حقوق بشر سازمان ملل

یورگ لاور در آغاز نشست پنجاه و هشتم شورای حقوق بشر سازمان ملل با بیان این که این نشست در زمانی از چالش‌های جهانی عمیق و بازخوردهای نگران‌کننده علیه حقوق بشر در سراسر جهان برگزار می‌شود، مسئولیت شورای حقوق بشر را بسیار مهم دانست. او تأکید کرد که مسئولیت این شورا ایجاد تأثیر ملموس بر زندگی مردم است. از جمله مهمترین موارد مورد تأکید وی عبارتند از:

^{۵۵}<https://www.ohchr.org/en/statements-and-speeches/2025/02/hc-turk-opens-human-rights-council-we-need-politics-wisdom-rooted>

۱. متمرکز بودن بر قربانیان نقض حقوق بشر: لاوبر تأکید کرد که قربانیان نقض حقوق بشر باید در مرکز بحث‌ها قرار گیرند. او گفت که در تمامی اقدامات و تصمیمات، باید توجه ویژه‌ای به کسانی که تحت تأثیر نقض حقوق بشر قرار گرفته‌اند، معطوف شود.
 ۲. ضرورت همبستگی جهانی: لاوبر اشاره کرد که جامعه بین‌المللی باید با قدرت بیشتری به چالش‌های حقوق بشر پاسخ دهد و تأکید کرد که حقوق بشر نباید انتخابی باشد، بلکه حقوق بشر برای صلح، امنیت و توسعه ضروری است.
 ۳. بازخورد منفی جهانی: او به بازخوردهای منفی و افزایش نقض‌های حقوق بشر در سطح جهانی اشاره کرد و این موضوع را به‌عنوان تهدیدی جدی برای پیشرفت‌های صورت گرفته در این زمینه طی سال‌های گذشته مطرح کرد.
- در مجموع، سخنرانی لاوبر بر لزوم تقویت همکاری بین‌المللی و توجه به حقوق انسانی به‌عنوان ارکان اساسی صلح و امنیت جهانی تأکید داشت.

سخنرانی فیلیمن یانگ، رئیس مجمع عمومی سازمان ملل

فیلیمن یانگ، رئیس مجمع عمومی سازمان ملل، در سخنرانی خود به نقش حیاتی حقوق بشر در تحقق صلح و امنیت پایدار اشاره کرد. او گفت که سه رکن اصلی سازمان ملل - حقوق بشر، صلح و امنیت، و توسعه پایدار - به‌طور عمیق با یکدیگر پیوند خورده‌اند. از جمله مهمترین موارد مورد تأکید وی عبارتند از:

۱. **حقوق بشر و صلح پایدار:** یانگ تأکید کرد که رعایت حقوق بشر پایه‌ای اساسی برای دستیابی به صلح و امنیت دائمی است. او این موضوع را ضروری برای تحقق آرمان ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار دانست و گفت که حقوق بشر نباید به‌عنوان یک گزینه فرعی در نظر گرفته شود.

۲. **چالش‌های جهانی و کاهش حقوق بشر:** یانگ اشاره کرد که دنیا با چالش‌های جهانی جدی مواجه است و در حال حاضر شاهد کاهش شدید حقوق بشر در سراسر جهان است. او به نقض‌های گسترده حقوق بشر و بی‌اعتنایی آشکار به حقوق بشر و قوانین بشردوستانه بین‌المللی اشاره کرد و این موضوع را تهدیدی جدی برای ثبات جهانی دانست.

۳. **رنج انسانی و ویرانی زیرساخت‌ها:** یانگ به رنج‌های انسانی و تخریب زیرساخت‌های غیرنظامی در مناطقی مانند غزه، اوکراین، سودان، هائیتی و جمهوری دموکراتیک کنگو اشاره کرد و آن‌ها را غیرقابل تحمل خواند. او بر لزوم پایان دادن به این بی‌عدالتی‌ها تأکید کرد.

۴. **دفاع از حقوق بشر و کرامت انسانی:** او همچنین تأکید کرد که دفاع از حقوق بشر و کرامت انسانی یکی از ارکان اصلی مسئولیت‌های او به‌عنوان رئیس مجمع عمومی است و برای او یک اولویت اساسی است.

در مجموع، سخنرانی یانگ بر ارتباط نزدیک بین حقوق بشر، صلح و توسعه پایدار تأکید داشت و بر لزوم اقدام سریع برای پایان دادن به نقض‌های حقوق بشر در سطح جهانی و دفاع از کرامت انسانی تأکید کرد.

سخنرانی آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل

آنتونیو گوترش در سخنرانی خود از وضعیت بحرانی حقوق بشر در جهان سخن گفت. او تأکید کرد که حقوق بشر در حال "خفه شدن" است و از تهدیدات مختلفی که بر آن تأثیر می‌گذارد، نام برد:

۱. دیکتاتورها و رژیم‌های استبدادی: گوترش اشاره کرد که امروزه، یک‌سوم از اقتصاد جهانی تحت کنترل استبدادگران است که حقوق بشر را نادیده می‌گیرند. این روند باعث تهدید جدی برای دموکراسی‌ها و حقوق بنیادی مردم شده است.
 ۲. پاتریارشی و تبعیض‌های جنسیتی: همچنان که زنان از حقوق خود محروم هستند، بسیاری از دختران از تحصیل محروم شده‌اند. گوترش بر اهمیت برابری جنسیتی و حمایت از حقوق زنان تأکید کرد.
 ۳. جنگ‌ها و خشونت‌ها: وی به بحران‌های انسانی در مناطقی مانند غزه، سودان، و کنگو اشاره کرد که حقوق بشر را در معرض خطر قرار داده‌اند. او به طور خاص از ضرورت آتش‌بس دائمی در غزه و پایان اشغال فلسطین صحبت کرد.
 ۴. بحران زیست‌محیطی: گوترش بحران تغییرات اقلیمی را تهدیدی جدی برای حقوق بشر دانست. او بر لزوم ایجاد سیاست‌های کارآمد برای مقابله با تغییرات اقلیمی و دستیابی به انرژی پایدار تأکید کرد.
 ۵. فناوری‌های نوین و نقض حقوق بشر: او از هوش مصنوعی و رسانه‌های دیجیتال انتقاد کرد و گفت که این تکنولوژی‌ها می‌توانند تهدیداتی برای حقوق بشر ایجاد کنند، به ویژه با گسترش معلومات غلط و نفرت‌پراکنی.
 ۶. توسعه پایدار: گوترش به اهمیت حقوق بشر در زمینه توسعه پایدار و برابری اشاره کرد. وی از کشورهای توسعه‌یافته خواست تا با گسترش دسترسی به خدمات پایه مانند آموزش، بهداشت و مسکن برای جوامع محروم، حقوق بشر را ارتقا دهند.
 ۷. حاکمیت قانون و عدالت بین‌المللی: گوترش از حاکمیت قانون و مسئولیت‌پذیری در سطح جهانی سخن گفت. وی از شورای امنیت سازمان ملل خواست که اقدامات جدی برای تضمین عدالت و مسئولیت‌پذیری در بحران‌ها انجام دهد.
- در نهایت، گوترش از جامعه جهانی خواست که برای مبارزه با نقض حقوق بشر، به ویژه در مناطقی که در حال تجربه جنگ و خشونت هستند، اقدام فوری و قاطع انجام دهند.

سخنرانی ولکر ترک، کمیسیونر عالی حقوق بشر سازمان ملل

ولکر ترک در سخنرانی خود بر لزوم حفاظت از حقوق بشر در شرایط جهانی پیچیده و متشنج تأکید کرد. او با اشاره به وضعیت اوکراین و غزه، گفت که جنگ‌ها و بحران‌ها در این مناطق نقض‌های گسترده‌ای از حقوق بشر را به همراه داشته‌اند.

۱. اوکراین: ترک تأکید کرد که صلح پایدار در اوکراین باید بر اساس حقوق مردم اوکراین و مسئولیت‌پذیری باشد. او از لزوم عدالت در پیگیری جنایات جنگی و تجاوزات نظامی در اوکراین سخن گفت.
۲. غزه و فلسطین: ترک بر اهمیت تحقیق و بررسی مستقل در مورد نقض‌های حقوق بشر در غزه توسط اسرائیل و حماس تأکید کرد و گفت که باید یک راه‌حل پایدار برای فلسطین یافت شود که به حقوق دو طرف احترام بگذارد.

۳. بحران‌های جهانی: وی به دیگر مناطق بحران‌زده مانند سودان، کنگو، میانمار، سوریه، افغانستان و هائیتی اشاره کرد و از ضرورت اقدام فوری برای پایان دادن به نقض‌های حقوق بشر در این مناطق سخن گفت. ترک همچنین از ضرورت استفاده از چارچوب‌های قانونی بین‌المللی مانند دیوان کیفری بین‌المللی برای پیگیری مسئولان جنایات جنگی تأکید کرد.

۴. مبارزه با بحران‌های جهانی: ترک هشدار داد که تغییرات اقلیمی و پراکندگی اطلاعات غلط از جمله چالش‌های بزرگ حقوق بشر هستند که باید با هماهنگی و همکاری جهانی به آنها پرداخته شود.

در نهایت، وی از جوامع جهانی خواست تا به حفاظت از حقوق انسانی و حمایت از آزادی‌های اساسی در تمام سطوح توجه کنند و به همکاری با نهادهای بین‌المللی برای مقابله با بحران‌ها ادامه دهند.

سخنرانی ایگناسیو کاسی، وزیر امور خارجه سوئیس

ایگناسیو کاسی در سخنرانی خود به نگرانی‌های جدی در مورد وضعیت جهانی حقوق بشر پرداخت و از سوئیس به‌عنوان یک کشور پیشرو در حمایت از حقوق بشر یاد کرد.

۱. نگرانی از دیکتاتوری‌ها و بحران جهانی: کاسی به روند رو به رشد دیکتاتوری‌ها و نظام‌های استبدادی در جهان اشاره کرد که بر اساس آن بخش زیادی از جمعیت جهانی تحت حکومت‌های دیکتاتوری زندگی می‌کنند. او به خصوص به بحران‌های اقلیمی و تأثیرات شبکه‌های اجتماعی بر افزایش نفرت پراکنی و رادیکالیسم اشاره کرد.

۲. تأکید بر حقوق اساسی: کاسی خواستار دفاع قوی‌تر از حقوق اساسی و آزادی‌ها در جوامع جهانی شد و بر لزوم دفاع از حقوق بشر به‌ویژه در انتخابات آزاد، حق کار، و حق محیط زیست پایدار تأکید کرد.

۳. رویکرد جهانی به حقوق بشر: او بر ضرورت اتخاذ یک رویکرد جهانی برای تقویت حقوق بشر و همبستگی جهانی در برابر بحران‌های جهانی تأکید کرد. کاسی هشدار داد که حقوق بشر نباید به‌عنوان یک لوکس بلکه به‌عنوان یک ضرورت مورد توجه قرار گیرد.

۴. نقد خروج کشورها از شورای حقوق بشر: کاسی به شدت از خروج برخی کشورهای عضو از شورای حقوق بشر انتقاد کرد و خواستار مسئولیت‌پذیری بیشتر از سوی کشورهای عضو در قبال حقوق بشر شد.

۵. حمایت از دموکراسی و حاکمیت قانون: او از لزوم حمایت از دموکراسی و حاکمیت قانون در سراسر جهان سخن گفت و بر اهمیت ادامه همکاری با نهادهای بین‌المللی و سازمان ملل برای تحقق این اهداف تأکید کرد.

در پایان، کاسی از همه کشورهای عضو سازمان ملل خواست تا مسئولیت‌های خود را در قبال حقوق بشر به طور جدی انجام دهند و به تقویت دولت‌های دموکراتیک و مؤسسات حقوق بشری بپردازند.

¹<https://www.ohchr.org/en/meeting-summaries/2025/02/human-rights-council-opens-fifty-eighth-regular-session-and-holds-minute>

سخنرانی وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، سیدعباس عراقچی، در پنجاه و هشتمین نشست شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد

۱. حقوق بشر از منظر احترام به حاکمیت و تنوع فرهنگی: جمهوری اسلامی ایران بر این باور است که باید حقوق بشر را از منظور احترام به حاکمیت و تنوع فرهنگی نگریست. در حالی که حقوق بشر ممکن است مفهومی جهانی باشد، اما تفسیر و اجرای آن باید با زمینه‌های دینی، تاریخی، فرهنگی و اجتماعی هر کشور منطبق باشد. تحمیل استانداردهای ناهمگون و دستور کارهای سیاسی خارجی که تحت پوشش ترویج حقوق بشر صورت می‌گیرد، اصول سازمان ملل متحد را تضعیف کرده و تهدیدی برای از بین بردن اعتماد میان دولت‌های عضو است.

۲. تأثیر تحریم‌ها بر مردم ایران: مردم ایران دهه‌هاست که با چالش‌های جدی از جمله تحریم‌های اقتصادی ناعادلانه و تروریسم روبرو هستند که تأثیرات مخربی بر حقوق اجتماعی و اقتصادی مردم ایران داشته است. علیرغم این چالش‌ها، ایران در راستای پایبندی به اصول اسلامی و کرامت انسانی توانسته است دستاوردهایی چشمگیر در زمینه‌های آموزش، بهداشت، حقوق زنان و توسعه صنعتی و اقتصادی کسب کند.

۳. مخالفت با اقدامات قهری یکجانبه: یکی از بزرگترین موانع احقاق حقوق بشر در سطح جهانی، توسل به اقدامات قهری یکجانبه است که تأثیرات مخربی بر مردم عادی دارد و گروه‌های آسیب‌پذیر را به طور ظالمانه‌ای متاثر می‌کند. جمهوری اسلامی ایران قربانی چنین سیاست‌های غلطی بوده و خواهان لغو فوری تمامی تحریم‌های یکجانبه است که نه تنها حقوق بشر مردم ایران را نقض می‌کند، بلکه موجب رنج میلیون‌ها انسان بی‌گناه نیز می‌شود.

۴. رنج مردم فلسطین و محکومیت جنایات اسرائیل: نمی‌توان در مورد حقوق بشر صحبت کرد و از رنج مردم فلسطین یاد نکرد و جنایات رژیم اسرائیل را محکوم نکرد. ایران قاطعانه نسل‌کشی رژیم اشغالگر در غزه را محکوم می‌کند. رژیم اسرائیل با عملیات‌های نظامی وحشیانه خود، باعث ایجاد آلام انسانی غیرقابل توصیف در میان مردم فلسطین شده است. این اقدامات نه تنها هزاران غیرنظامی را کشته بلکه موجب ویرانی کامل شهرها شده است. این‌ها نقض آشکار قوانین بین‌المللی هستند.

۵. حمایت از مردم فلسطین: ایران در حمایت از مردم فلسطین که حق تعیین سرنوشت‌شان دهه‌هاست نادیده گرفته شده است، ثابت‌قدم باقی مانده است. اشغالگری غیرقانونی و سرکوب مردم فلسطین نقض حقوق بنیادی آنان است. ایران قویاً با طرح‌های جابه‌جایی اجباری ساکنان غزه و ادامه سیاست اشغالگری رژیم اسرائیل مخالف است.

۶. تهدید تروریسم و افراط‌گرایی: تروریسم و افراط‌گرایی همچنان تهدیدی جدی برای حقوق بشر در سطح جهانی است. ایران در جبهه مبارزه با تروریسم، به‌ویژه در غرب آسیا، در خط مقدم قرار دارد. ایران از تلاش‌ها برای مقابله با گسترش سازمان‌های تروریستی مانند داعش و القاعده حمایت کرده و معتقد است که همکاری بین‌المللی برای مقابله با علل ریشه‌ای تروریسم، از جمله مداخلات خارجی، ضروری است.

۷. تأکید بر احترام به حقوق بشر و عدالت اجتماعی: جمهوری اسلامی ایران همواره بر احترام به حقوق بشر و تقویت عدالت اجتماعی در چارچوب‌های مختلف تأکید داشته است. ایران با توجه به فرهنگ غنی و تاریخ طولانی خود در زمینه حقوق بشر، همواره در جهت ارتقای حقوق فردی و اجتماعی شهروندان خود تلاش کرده است. ایران بر این باور است که حقوق بشر نباید ابزاری برای فشارهای سیاسی و اقتصادی یا دخالت در امور داخلی کشورها قرار گیرد. برخی دولت‌ها از این نهاد به‌عنوان ابزاری برای پیش‌برد اهداف خود استفاده می‌کنند، در حالی که حقوق بشر باید در فضایی بر اساس احترام متقابل و عدم مداخله پیگیری شود.

۸. دعوت به همکاری سازنده و بی‌طرفی: ایران از تمامی دولت‌ها می‌خواهد که بر اساس اصول انصاف و بی‌طرفی در راستای حمایت و ارتقای حقوق بشر تلاش کنند و از رویکردهای گزینشی و سیاسی پرهیز کنند. جمهوری اسلامی ایران به ادامه همکاری‌های سازنده خود با سازوکارهای بین‌المللی حقوق بشری معتقد است و امیدوار است که همه کشورها در این مسیر گام‌های مشترکی بردارند.

در پایان، عراقچی تأکید کرد که حقوق بشر باید در سطح جهانی به‌طور واقعی و بدون دخالت‌های سیاسی پیگیری شود و کشورها باید در راستای ارتقای آن همکاری کنند.

نتیجه‌گیری

نشست پنجاه و هشتم شورای حقوق بشر سازمان ملل بار دیگر نشان داد که حقوق بشر در سطح جهانی با چالش‌های متعددی روبرو است. از بحران بدهی و تأثیرات مخرب تحریم‌ها گرفته تا افزایش اعدام‌ها و گسترش دیکتاتوری‌ها، مسائل مطرح‌شده در این نشست بیانگر نیاز فوری به اصلاحات ساختاری و اقدامات قاطع بین‌المللی است. رهبران جهانی تأکید کردند که تنها از طریق همکاری بین‌المللی، پایبندی به اصول حقوق بشر و تقویت سازوکارهای عدالت می‌توان از تشدید این بحران‌ها جلوگیری کرد. حال جامعه جهانی در برابر این پرسش قرار دارد که آیا می‌تواند با سیاست‌گذاری‌های صحیح و اتخاذ رویکردهای عملی، از آینده‌ای عادلانه‌تر و انسانی‌تر حمایت کند یا خیر.